

EMLÉKÜL

STIBINGER HENDRIK

ÖTVENÉVES

NYOMDÁSSZÁGÁNAK

ÜNNEPÉLYÉRE

A Franklin-Társulat nyomdai személyzete

1911 július hó 1-én

STIBINGER HENRIK.

EMLEKÜL

STIBINGER HENDRIK

ÖTVENÉVES NYOMDÁSZSÁGÁNAK

ÜNNEPÉLYÉRE

1861–1911

A Franklin-Társulat nyomdai személyzete

1911 július hó 1-én

Ünnepünk van ma. Fenséges, szép ünnepünk!

Ötven év munkássága, ötven év küzködése, szenvedése, a szürke köznapiságban eltöltött félszázad minden momentuma képzeletünkben életre kél és mint a villamos fényoszóróval bevilágított hosszú utat a sötét éjszakában: magunk előtt látjuk e jóágozó öreg embert hosszú munkásságának minden mozzanatát.

Szürke köznapiság

Aki nem ismeri a munkás-életet, aki nem él közöttük, aki nem látta közvetlenül azt a verejtékes küzdelmet, melyet a munkás harcol végig az élettel az életért: – arra nézve nem is jelenthet mást ez a félszázad, mint szürke köznapokból összerótt ötven évet.

Mennyivel más nézőpontból tekintjük mi ezt az életet! Mi másképp visszhangzanak a mi lelkünkben e szavak: ötven év az ólombetűk világában!

Ebben a gyorsan élő században, ebben a márholnapra rohanó világban szinte csodálattal tekintünk a hosszú küzdelmes pályát befutott özs szaktársunkra, belemérülünk multjába, olvasunk életének könyvében, felfogjuk, megértjük azt a csodás testi és lelki energiát, mely képezzé tette őt egy emberöltőnyi munkálkodásra azon a pályán, melyen oly nagyon, nagyon kevesen jutnak eddig és melyen oly sokan, igen sokan dőlnek ki közülünk ifjúságuk virágában, az élet kezdetén, lassú pusztulással.

Mi nem tekintjük szürke köznapokból álló ötven évnek ezt a félszázadnyi munkásságot, mi látjuk, tudjuk, átérezzük azt, hogy amikor Stibinger Henrik ötven évet töltött a betűszekrény mellett, akkor ötven évnek minden napján küzdött a mindennapi életért!

Azért szép, fontos nekünk a mai ünnep, azért csoportosulunk ma jubiláló kollégánk körül azzal az igaz öszinte érzéssel, melyre csak munkásszív képez, azért száműzzük ma lelkünkéből a köznapok küzdelmét, sivárságát, azért örülünk ennek a röpke fénynek, mely ma derűssé, kedvessé teszi kollégánk munkásságának félszázados évfordulóját és azért oly jóleső szivünknek a munka mai ünnepe!

Üljünk közelebb egymáshoz ez ötömnapon, tömörüljünk szeretettel jubiláló pályatársunk körül, hisz oly ritkán van alkalmunk ily szép ünnep áldó melegét éreznünk!

*

Budán, Stibinger József iparos és neje, szül. Bódy Erzsébet 11 gyermeke közül hatodiknak született Henrik 1848 március 30-án, abban az évben, abban a hónapban, melyben Magyarország a jobbágydág, a rabszolgadág bilincseit rázta le magáról, amely év hónapjában lánglelkű Petőfink „Talpra magyar!”-jától visszhangzott az ország.

Iskoláit részben az úgynevezett „magyar”, részben a Szent Anna-iskolában végezte. Egyrészt szüleinek szűk anyagi viszonyai, másrészt olthatlan vágya Gutenberg művészete iránt arra ösztönözték őt, hogy félbehagyva az iskolát, 1861 júliusában Herz János nyomdájába betűszedő-inasnak menjen. Azonban az ottani viszonyok nem feleltek meg ambíciójának, 2–3 hónap után otthagyta első mesterét és az „Adicuzioni Generali” intézet irodájában gyakornok lett. A nyomdászati iránti vágya itt sem hagyta nyugodni, úgy hogy rövid idejű „hivatalnokoskodás” után 1862. év március elején az

*Egyetemi nyomdába ment, ahol 1865. év végén föl-
szabadult.*

*Mint fiatal segéd, csak néhány hónapot töltött itt,
mert tekintettel az idősebb kollégákra, heti keresete
még tíz forintig sem mehetett. Innét a Régi Posta-
utcában lévő Hornyánszky és Hummel nyomdába kerül,
hol egy szerb biblia szedését végezte. Itt sem tart
sokáig a kondíció, alighogy elkészült ezzel a bibliával,
Tóth Ltván szaktársa hívására Poldini Ede nyomdá-
jába lépett be.*

*Tudnivágysága, élénk temperamentuma, az élet, a
nagyvilág megismerése iránti hajlama itt sem hagyták
nyugodni. Szüleit csak hosszú kérés-könyörgés után
bírta rá, hogy útra engedjék és ez év augusztusában
Geiz Károly tanuló társával vándorúton találjuk, perze
mellőzve a „kényelmes“ vasutat, jobbnak találták a
„train-onze“ (11-es vonat)-közlekedést, amivel a francia
nagyon találóan jelzi a gyaloglást, a két lábat két
egyeshöz hasonlítva.*

*Elő állációjuk Székesfejérvár volt, innét tovább
Horvát-Szlavonországba vándoroltak, majd a Dunán
át Bácskán keresztül Szeged-Arad-Temevárra. –
Eddigi útjukban nem sikerült kondícióhoz jutniok,*

mite utitársa megunva a vándorlás gyönyöreit, visszajött Pestre, Stibinger pedig Erdélybe ment. Szeptember elején Nagyzebenbe ért, ahol rokonainál kipihente magát és ugyanitt Steinhausen nyomdájában kondíciót vállalt, ahol 1867 február 17-ig dolgozott. Itt ugyan állandóan maradhatott volna, azonban egy másik nyomdában napilap indult meg, hová nagyon csábító ajánlatot kapott. Principálisa nem jó szemmel nézte, hogy Stibinger az új lapnál kezdjen el. Ily körülmények között elvesztve kedvét Nagyzebentől, február 18-án csikorgó hidegben újra nekivágott az országutnak.

Abban az időben, mikor még se viatikum, se utasállók nem léteztek, az ilyen vállalkozáshoz bátorság és elszántság kellett. De Stibinger nem volt abból az anyagból gyúrva, hogy akár az országutak akkori veszélyességétől, akár a tél hidegétől, vagy akár az erdőnyében tátongó rémes ürtől visszariadt volna. Vég kedéllyel, könnyű szívvel rőtta a havas országutat, és míg ujjai karikává gémberedtek az izzonyú hidegben, fűtőrézve haladt allattól, embertől elhagyott utakon.

Erdély fővárosában, Kolozsváron megpihenve, ismét tovább megy Nagyváradon át Szegedre, hol Burger Zsigmond nyomdájában elkezdi.

Az 1867-iki koronázási ünnepélyek őt is Pestre vonzották. Míg néhány órára hazaérkezése után Sidra faktor a Deutsch-féle nyomdába hívta, hol a Pesti Hírlapot szedte. Szűkebb hazájában, Budán otthonosabban érezve magát, hamarosan otthagyja a Pesti Hírlapot, visszakerül tanulóhelyére, az Egyetemi nyomdába. 1868-ban Greifenstein metteur hívására a Budapesti Közlönyhöz ment, majd előbbi főnökének felszólítására Nagyzebenben Steinhausennél találjuk, hol 1870 júniusáig marad, onnan Gerula szaktársával visszajött Pestre és a Lonkay-féle nyomdában a Magyar Államot szedi, innét újra a Deutsch-féle nyomdába lép be, míg 1870-ben a 65-ik (budai) honvédsázlóaljhoz katonai szolgálatra vonul.

A „gyöngyélet” után az Államnyomdában talál kondíciót, de néhány hét után ismét katonai szolgálatértelte hívták. Ennek letelte után a Pester Lloydhoz kerül, 1871 végén Bécsbe Holzhausen egyetemi nyomdájába megy, innét a „Presse”-hez, 1874 nyarán pedig a „Neue freie Presse”-hez.

Ez időben érkezett Bécsbe a Weypredht-Payer észak-arkai expedíció. A lapszemélyzet unisono otthagyta a szekrényt és elmentek az expedíció fogadtatására.

A bevonulás igen fényes volt, – de a lap elúszott. A faktor korholása sértette Stibinger önértetét, ott hagyva a „Neue Freie Presse“-t Bécszel egyetemben és Badent, Vöslaut, Bécsujhelyt, Sopront, Steierországot gyalog végigjárva, haza jött. Akkortájt került az „Ung. Lloyd“ Hornyánszkyhoz, ide lép be mint lapvezető és két nappal később a lap tördelője lett. 1876-ban megszűnt az Ung. Lloyd, honnét ismét Bécsbe került, itt a Reissner és Beyer nyomdában két hetilap tördelője lett. Ugyanez év pünkösdjén hazalátogatott, ekkor már nem ment vissza Bécsbe, hanem a Franklin-Társulathoz lépett be. 1879 január havában a Pesti Hirlaphoz kerül mint tördelő, de az ottani viszonyokkal nem tudva megbarátkozni, a Pesti Rézvény-nyomdában kezd el. Majd újra Bécsbe hívták, hova 1880 tavaszán családotól megy. Nejének azonban ahogy tetőzett az ottani élet, haza kíváncszott, így tehát Stibinger Henrik 1881 július hó 11-én, hosszú vándorlások, változatos kondíciók után mai stációjához, a Franklin-Társulathoz lépett be, ahol kerek 30 év óta áll, kiváló szaktudásával emelve a nyomda országgyezte, őt külföldön is ismert jó hírnevét, tanítva, nevelve egy egész nyomdász-generációt.

A közügyek terén is sokat működött lelkesedéssel, buzgóssággal. A 80–90-es években több cikluson keresztül az anyaegylet választmányi tagja, hosszú ideig könyvtáros volt, az önképzőkör lelkes tagja, az Ébredés, a Jótékonyági Kör egyik alapítója. Egyike azon keveseknek, kik régebben a ma már erős és hatalmas segélyező egyesületünk érdekeinek buzgó előharcosai voltak, abban az időben, amikor még az ilyen előharcosok üldözéseknek voltak kitéve.

Nejével, szül. Stéger Máriával 1876 óta boldog házaságban él. Három gyermeke van: két fia, és egy leánya. Legidősebb fia József, Miskolcon építész és vállalkozó, az ifjabbik, Géza, a Lorilleux és Társa világhírű nyomdafesték gyár főkönyvelője, leánya Ilona 1898-ban férjhez ment Bertin Pál postatiszthez, kinek boldog házasága csak rövid ideig tartott, mert 1904-ben férje elhalt. Ezeken kívül még öt unoka üdvözli ma a jubiláló nagyapát.

★

Kitüntetésekkel nem jutalmazták félszázados munkásságát, riportterek nem számolnak be hasonló cikkeiben a „munka bajnokának” ünnepeltetéséről, a mai

ünnep nem csap ki az ő szűk világának keretéből, szerény, csendes jubileuma van ma kollégáknak és tán ez jobban esik lelkének minden különsége hivalkodó ünnepeltetésénél.

Amidőn mi, pályatársai, szeretettel, igaz szívből fakadó érzéssel üdvözljük Stibinger Henrik kollégánkat, munkássága 51-ik évének küszöbén, szívvel-lélekkel kívánjuk, hogy a mai nap öröme, boldogsága kísérje őt még számtalan éven át.

*A jubileumi bizottság megbízásából
írta Andai Gyula.*

Franklin-Társulat nyomdája.